

УТВЪРЖДАВАМ:

/ ГЕОРГИ ГЕОРГИЕВ/

ДИРЕКТОР
НА СУ „П. Р. СЛАВЕЙКОВ“
ГРАД ДОБРИЧ

ПРОГРАМА
ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ
НА РАВНИ ВЪЗМОЖНОСТИ
И ЗА ПРИОБЩАВАНЕ
НА ДЕЦАТА И УЧЕНИЦИТЕ
ОТ УЯЗВИМИ ГРУПИ

Настоящата Програма е приета на заседание на Педагогическия съвет
Протокол № 11/ 13.09.2021 г. и е утвърдена със заповед № РД-04-521/ 13.09.2021
г. на директора на училището.

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Настоящата програма цели да начертае целите и задачите ра работа с деца и ученици от СУ „Петко Рачов Славейков“ и урежда взаимоотношенията между институциите във връзка с предоставянето на приобщаващо образование. Програмата е изготвена в съответствие с действащите стратегически и оперативни национални документи в изпълнение на държавната политика за предоставяне на равни възможности на всички български граждани и за приобщаване на децата и учениците от уязвими групи.

Програмата включва реда и начините за оказване на обща и допълнителна подкрепа на всички деца и ученици, които имат необходимост от такива в училище, съобразно техните интереси, потребности и нужди.

II. УВОД

Образованието е важен момент от живота на всеки един от нас. Както е известно, във всяко общество съществува група от хора, чийто статус, възможности за развитие и обучение изискват по-специални условия. Един от основните приоритети на специалното образование е свързан с приобщаването на децата и учениците от уязвимите групи. В основата на приобщаващото образование стои разбирането, че не децата са създадени за образователната среда, а образователната среда е създадена за децата и тя трябва да се организира, променя и усъвършенства по такъв начин, че да отговаря на техните потребности. Чрез правилна политика ние можем да променим стереотипите и социалните норми спрямо децата от уязвимите групи. Чрез промяна в мисленето и разбиранията може да се достигне до осъществяване на ефективни модели на интеграция и социализация на всички членове на обществото.

Очевидно е, че в условията на различност трябва да се използват актуални подходи и методи на обучение, които да отговарят на специфичните особености на различните деца, на потребностите им, на техните възможности, опит и темп на развитие. В този контекст успешно се вписва идеята за приобщаващото образование, което гарантира равнопоставеност и равни шансове между всички деца. Приобщаващо образование подкрепя децата и изисква да се опираме на силните им страни, което неизбежно се свързва с промяна на социална нагласа от акцентирание на проблемите при обучението на деца към максимално разкриване на потенциалните им възможности за развитие. На преден план се извеждат проблемите на личната реализация, на собствения успех, осигуряващи по-висок стандарт на живота. Децата се нуждаят от насърчение и подкрепа, защото те могат да постигнат по-добри успехи в училище, ако усещат, че някой от училищното обкръжение е загрижен за тях, уважава ги, цени ги такива, каквито са.

Образованието следва да отчита всички аспекти на развитие на децата – емоционален, интелектуален, творчески, социален, физически, да се опира на силните им страни, за да могат те да достигнат пълнотата на своето развитие. Това налага планиране и изпълняване на система от идеи и ефективни дейности за подкрепа както на детето, така и на неговото семейство.

III. НОРМАТИВНА ОСНОВА НА УЧИЛИЩНАТА ПРОГРАМА

1. Закон за предучилищното и училищно образование;
2. Наредба за приобщаващото образование;
3. Стратегическа рамка за развитие на образованието, обучението и ученето в Република България (2021-2030);
4. Стратегия на Европейския съюз за правата на децата (2021-2024);
5. Стратегия за образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства;
6. План за действие на ЕС срещу расизма за периода 2020-2025 г;
7. Конвенция за правата на детето на ООН;
8. Закон за закрила на детето;
9. Закон за защита от дискриминация;
10. Конвенция за борба срещу дискриминацията в областта на образованието;
11. Правилник за дейността на СУ „Петко Рачов Славейков“;
12. Стратегия за развитие на СУ „П. Р. Славейков“ 2020-2024.

Настоящата училищна програма има за цел да защити правата и интересите и да предостави равни възможности за приобщаване на учениците от уязвими групи, както и ефективното прилагане на училищни политики за подобряване качеството на живот на хората с увреждания, недопускане на дискриминация по признак „увреждане, пълноценно и активно участие във всички области на училищния живот.

Документът има за цел да подпомогне дейността на учителите за предоставяне на равни възможности и приобщаване на учениците от уязвими групи.

IV. АНАЛИЗ НА УЧИЛИЩНАТА СРЕДА

През последните години учениците са от различни националности, различен социален статус, различни вероизповедания, различни традиции и културни норми. Има ученици с хронични заболявания, както и ученици със специални образователни потребности. Това налага изграждането на един нов комплекс от умения за общуване и познания за другите, за възможните точки на различие и начините за тяхното преодоляване, за толерантност към другите – и понякога към самите себе си.

СУ „П. Р. Славейков“ е институция, която спазва препоръките на Съвета на Европа, отправени към всички организации да работят активно в областта на интегрирането на хората с увреждания и уязвими групи.

В училището се предприемат политики в областта на:

- интеркултурното образование,
- умението за общуване с представители на различни култури,
- съзнателно изграждане на толерантност,
- обучението на учителите, които са решаващ фактор при възпитанието на подрастващото поколение,
- създаване на условия за достъпна качествена грижа за учениците, така че техните родители да могат да търсят възможности за образование или професионална реализация.

V. ВОДЕЩИ ПРИНЦИПИ ПРИ РЕАЛИЗАЦИЯТА НА ПРОГРАМАТА

- Равен достъп и приобщаване на всеки ученик
- Равнопоставеност и недопускане на дискриминация
- Съхраняване на етнокултурното многообразие

С цел продължаването на създаване на подкрепяща среда за обучението и възпитанието на децата със специални образователни потребности е нужно:

- достъпна архитектурна среда,
- екипи от специалисти, в зависимост от потребностите на учениците,
- диагностична и консултативна дейност,
- учебно-технически средства и апаратура,
- индивидуални образователни програми,
- учебни програми по профилиращи учебни предмети и други.

Продължава прилагането на политиката за включващо обучение на учениците със специални образователни потребности чрез:

- Единна методика за комплексно педагогическо оценяване и препоръки за децата със специални образователни потребности.
- Изградени положителни нагласи към включващо обучение в различните общности – учители, ученици и родители.
- Създадени условия, гарантиращи интеграцията на учениците със специални образователни потребности в общообразователните училища чрез изграждане на подкрепяща среда.

VI. ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА

1. Пълноценна социализация на ученици със специални образователни потребности, ученици с физически и ментални увреждания и ученици от етническите малцинства.

2. Гарантиране на равен достъп до качествено образование за учениците със специални образователни потребности, ученици с физически и ментални увреждания и ученици от етническите малцинства.

3. Утвърждаване на интеркултурно и подкрепящо образование като неотменна част от процеса на модернизация на българската образователна система.

4. Съхраняване и развиване на културната идентичност на учениците от етническите малцинства.

VII. ДЕЙНОСТИ ЗА ПОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ

1. Провеждане на информационни кампании сред родители и общественост за разясняване на взаимните ползи от интегрираното обучение на учениците със специални образователни потребности, ученици с физически и ментални увреждания и ученици от етническите малцинства.

2. Специализирана работа с родителите за по-голяма заинтересованост към образователно-възпитателния процес.

3. Работа с родителската общност за преодоляване на негативни стереотипи и дискриминационни нагласи спрямо различните етноси и учениците с увреждания.

4. Осъществяване на извънкласна работа, занимания по интереси и на организиран отход и спорт в мултикултурна образователна среда, съчетана с традициите на отделните етнически групи.

5. Изграждане и функциониране на информационна система за проследяване на ученици в риск.

6. Създаване на условия за развитие на талантливите деца с увреждания чрез насърчаване на техните творческите изяви.

VIII. ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ

Подкрепата на личностното развитие се осъществява във връзка с разработените национални стратегии за подкрепа за личностно развитие, както и въз основа на анализ на необходимостта от обща и допълнителна подкрепа.

2.1. Обща подкрепа

За организиране на подкрепата на личностното развитие в СУ „П. Р. Славейков“ за координатор е определен заместник-директор, който изпълнява функциите си съобразно Наредбата за приобщаващото образование. Общата подкрепа се осъществява от екип, ръководен от координатора, педагогически съветник, логопед, учители. Общата подкрепа е насочена към развитие на потенциала на всяко дете и ученик. Общата подкрепа включва също така различна екипна работа и между отделните специалисти и осигуряване или насочване към занимания по интереси. Кариерното ориентиране, провеждано от педагогическите специалисти или консултант от кариерен център, също е част от общата подкрепа на учениците. СУ „П. Р. Славейков“ има библиотечен фонд, до който имат достъп всички ученици и представлява част от общата подкрепа. Описаните в ПДУ морални и материални награди също са част от предоставяната обща подкрепа. Общата подкрепа включва и други дейности, подробно описани в Наредбата за приобщаващото образование.

2.2. Допълнителна подкрепа

Допълнителната подкрепа се осъществява въз основа на направена оценка на индивидуалните способности на определено дете или ученик от СУ „П. Р. Славейков“. Оценката на способностите се извършва от специално назначен екип от специалисти съобразно необходимостта на детето и след това се потвърждава от регионалния център за подкрепа на процеса на приобщаващо образование.

Допълнителната подкрепа се реализира чрез план за действие за всяко конкретно дете.

IX. ПОДКРЕПА И ПРИОБЩАВАНЕ НА ДЕЦА И УЧЕНИЦИ В УСЛОВИЯТА НА ИЗВЪНРЕНА ЕПИДЕМИЧНА ОБСТАНОВКА, ПРЕДИЗВИКАНА ОТ COVID-19

Епидемията от заболяването, причинено от коронавирус (COVID-19), е обявена за извънредна ситуация в областта на общественото здравеопазване от международно значение. Особено важна е в тази ситуация защитата на детските и учебните заведения. Необходими са предпазни мерки, за да се предотврати потенциалното разпространение на COVID-19 в училищата. Но е необходимо също така да се положат усилия, за да не се допусне заклеяване на ученици и персонал, които може да са били изложени на вируса. Важно е да не се забравя, че вирусът COVID-19 не прави разлика между отделните държави, различната етническа принадлежност, увреждания, възраст или пол. Средата в училище трябва да си остане приветлива, зачитаща, приобщаваща и подкрепяща за всички.

Предприетите от училището мерки целят да се предотврати навлизането и разпространението на COVID-19 между ученици и персонал, като същевременно се снижат до минимум сътресенията в учебния процес и се защитят учениците и персонала от дискриминация:

1. предоставяне на информация и факти относно COVID-19 за да се намалят страховете и безпокойството сред учениците, породени от болестта, и да се засили способността им да се справят с евентуалните вторични последствия за техния живот;
2. превключване към обучение от разстояние в електронна среда, при необходимост, за да се осигури непрекъснатост на учебния процес;
3. осигуряване на допълнително (компенсаторно) обучение и подкрепа за учениците, пропуснали учебни занятия поради здравословни причини, в т. ч. и заради карантиниране;
4. поддържане на положителен психоклимат на работа и учене и редуциране ситуациите на напрежение, стрес и дезинформация;
5. използване на кризата като възможност за иновации и подобряване на педагогически и организационни модели и практики, за създаване на още по-сплотени и взаимодействащи училищни и микроучилищни (класни) общности между учители, родители и ученици, за дооборудване и др.

Списъкът с предприетите мерки е отворен за промени, като в зависимост от развитието на епидемията от COVID-19 в страната, ще се допълва и обогатява постоянно с решения.

X. ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ ПО ПРОГРАМАТА

Дейности	Срок	Отговорник	Забележка
Ранно откриване на деца в риск обучителни затруднения	септември/октомври	учители, логопед	
Дейности по Механизъм обхват	постоянен	директор, екип обхват	
Идентифициране на ученици, които имат необходимост от обща подкрепа	постоянен	педагогически съветник, логопед	
Екипна работа на учителите от даден клас	постоянен	класни ръководител, учители	при необходимост
Определяне на координатор на екипа за оказване на подкрепа	до 15 септември	директор	
Представяне на дейности по интереси	октомври	учители	
Стимулиране участието на деца с изяви дарби в изяви и състезания	постоянен	учители	
Награждаване на ученици	текущ	директор, зам.-директори	при и по определен повод за поощрение
Дейности на училищната библиотека, свързани с четивна грамотност	текущ	библиотекар	да се направи по повод Денят на книгата
Кариерно ориентиране и консултиране в класовете от 5 до 12	Съгласно плановете на кл.р-ли	педагогически съветник, кариерен консултант	
Идентифициране на ученици със СОП	целогодишно	класни ръководител, учители, логопед, ресурсен учител	
Оценка на потребности на ученици със СОП	целогодишно	ресурсен учител и екип	
Логопедична терапия, рехабилитация и консултации	целогодишно	логопед	
Психологическа подкрепа, психосоциална рехабилитация и консултации	целогодишно	педагогически съветник/психолог	

Превантивни мерки за недопускане отпадане от училище	целогодишно	директор, зам.-директор, учители, психолог	
По-голяма атрактивност на преподавания материал, чрез интерактивни методи, онагледяване, практическа насоченост.	целогодишно	учители	
Повишаване участието и ангажираността на родителите	целогодишно	учители, кл.р-ли	разчупване стереотипа на провеждане на родителски срещи
Сътрудничество с различни организации –Дирекция „Социално подпомагане”, отдел „Закрила на детето”и др.	постоянен срок/при необходимост	кл.р-ли, педагогически съветници, зам.-директори	
Активно съдействие и подкрепа за професионално развитие на педагогическите специалисти	целогодишно	директор, учители	допълнителна квалификация на учителите, запознаване с добри практики и работещи модели

XI. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Приобщаващото образование е процес на осъзнаване, приемане и подкрепа на индивидуалността на всяко дете и на разнообразието от потребности на всички деца, чрез активиране и включване на ресурси, насочени към премахване на пречките пред ученето и научаването, и към създаване на възможности за развитие и участие на децата във всички аспекти на живота на общността.

Всяка една от дейностите е фокусирана върху изграждане на среда, която да утвърждава принципа на равните възможности и липсата на дискриминация по отношение на пол, възраст, религиозни убеждения, физически увреждания и др. Дейностите по програмата дават възможност за равно третиране и равни възможности на всички участници, учители, партньори.

За изпълнението на Програмата важно значение има сътрудничеството между всички пряко ангажирани институции, неправителствения сектор и родителска общност.

Програмата се актуализира в началото на всяка учебна година и в случаи на значителни промени в организацията на работа или на нормативните актове.